

Keskkonna töörühma koosoleku protokoll nr 5

Aeg: 16.jaanuar 2020

Koht: Luunja Lasteaed Midrimaa

Kohal: Tiina Pern, Monika Metsoja, Janeli Rohtla, Lia Raat, Marie Ivanova, Kristi Kull, Imbi Veider

Puuduvad Katrin Kask, Lea Muuli

Päevakord:

- 1.Rohelise Kooli seminarist kokkuvõte
- 2.Tegevuskavas planeeritu konkreetseks
- 3.Teavitused rühmadesse
4. Peagi saabub kevad – taimedest ja vihmavee kogumisest
- 5.Jooksvad küsimused

1. Seminar 6. detsembril. 2019 Ristikheina lasteaias

1. Sirje ja Georg Aher:

Elurikkus. Suur taimejaht – hared.ee Kew botaanikaaed. - Suure taimejahi fotod on sealt ja ei sobi Eesti oludesse.

Fotod ja nimetused teaduslikult. Mitte meelespea vaid lõosilm, kiritigu, hallrastas, mitte liblikas vaid päevakoer, uruhiir. On ju palju erinevaid tihaseid, liblikaid, tiguseid, kaski jms.

ELURIKKUS – koosluse mitmekesisus - lastele rääkida läbi inimese. Toit, ravimid, muld, õhk. Materjalid – vill, siid, puit, taimekiud.

Lindude toitmine. Ostetud rasvapallid on kahtlased. Ise teha – searasv, seemned. Lindudele pesakastid valmis veebruaris. On elutingimused õuel soodsad?

Veebikeskkonnas seminar. 11.02.2020 ja 7.04.2020. On järelevaadatavad. Tunnistus.

Bahama laste toetuseks. Anneta oma panus kliimamuutustesse.

Sirje Aher soovib fotosid – lapsed selja tagant, eemalt.

Külvakem rühmas – mandariiniseemned, melon jms. Lapsed jälgivad kasvamist.

Kõik uurimused on head. Lapsed vaatavad, uurivad, esitavad küsimusi. On vaja, et lapsed esitaksid küsimusi.

SANDER OLO, Eesti Loodusmuuseum

1 l bensiini põlemine on 3,6kg CO₂

Satelliidid 1 metaani molekul on 90CO₂ molekuli

Ettepanekud igahelalt, et kliimamuutust vähendada – ühistransport, veganlus, tuul ja päike tööle, tööstust vähem, taaskasutus, miks palju inimesi, lennukid keelata.

Lõpuks selgub ikka, et kõik väike ja rutiinne (ära raiska, sorteerri prügi, ära riku loodust) on parimad maailma päästjad.

2. Jaanuaris on meil veega seotud tegevused. Arutame.

OTSUS:

- 21.jaanuaril tuleb rühmadesse Kasti-Kati (Lia) Ta räägib kui oluline on oskus käsi pesta – on ju jaanuar-veebruar tuntud gripikuud ja õige kätepesu hoiab meist haigused eemale.
- Mäng veega on ka olemas, kuid siis on omad reeglid – ujutame paate, mänguasjade pesemine, vee valamine jms.
- Tekitame lastes suhtumise - kasutan vett säästvalt s.t tõesti kätepesuks ja märkan kui kaaslane kätepesu asemel lihtsalt mängib veega
- Lapsed teevad ka kodustele kätepesu koolituse. Selleks **valmib rühmas video**. Kristi aitab video kokku panna vajadusel. Ettepanek – õpetaja peseb käsi valesti ja laps annab eeskujuga.
- **Veebruaris** on teemaks kliimamuutused. Parim, mida meie saame teha on – käituda säästlikult, taaskasutada. Selleks 3.veebruar kuni 29 veebruar. Lasteaed kogub kokku kõik (l/a kasutatud) kilest piimapakendid, märtsis uurime – kui palju neid on – taaskasutus(lapsed

lõikavad ribad, punume, heegeldame neist vaibad, alused jms. Köögiga eraldi rääkida, ei taha neil koormust suurendada, leiame lahenduse.

- Märtsis lõpetame suure üritusega pesukuivatamisruumis kus tuvastame pakendite hulga, avastame, mida koos neist teeme. Abiks Kasti-Kati.

3. Teavituses olukord veega maailmas Tiina võtab ühendust Loodusmajaga

4. Lindude pesakastid meie õues on kaotanud katuseid, vajavad puhastamist. Nii kui seminarilgi räägiti – veebruaris peame hakkama lindude tulekuks valmistuma. Rohkem pesakaste õuele ei ole vaja, korrastame olemasolevad.

- Vihmavee kogumiseks on olemas spetsiaalsed anumad. Imbi uurib: kui palju maksavad, kus neid müüakse jms.
 - Seminaril räägiti tubasest taimekasvatusest. Ka meie võiks rühmades vaadelda taimede kasvamist, mandariiniseemned, melon jms külv ja kasvamine.

5. - Laste nõukogu kokkusaamine. Selle aasta üks peateemasid on õueala täiendamine.

12.veebruaril on koolitus õueala täiustamiseks, atraktiivsemaks muutmiseks, õpperaja valmimiseks meie õuel – ajurünnak. Palume osaleda ka lapsevanematel Elol ja Katrinil.

Enne seda arutavad lapsed, mida õues veel paremaks saaks teha. Laste nõukogu vaatab üle õue ja mänguasjade kapi. Mis lapsi häirib, mida sooviksid juurde saada õuele, mänguasjade kappi.

Nõukogu teeb ajurünnaku. **Toimumisaeg 5.veebruar.**

- Hetkel me linde ei toida, need rühmad, kes alustasid muidugi jätkavad. Alustame siis, kui külmaks läheb.
- Soovitame osaleda Eesti Ornitoloogiaühingu korraldatavas **Talvises Aialindude vaatluses 24.-26.jaanuar 2020.** Võta aega üks tund koduaias või pargis ja märgi üles kõik kohatud liigid. Rohkem infot Ornitoloogiaühingu koduleheküljelt, aadressil www.loy.ee
- Põnevaid mõtteid: lastega bussisõit linna. Nüüd on linnas kõik bussid gaasiga töötamas – väga loodussõbralik. Samas on ka ühistranspordi kasutamine keskkonnahoidlik tegu. Lugu liinibussiga sõitmisest mõned peatused ja tagasi lasteaeda kõndimisest Monikalt. Mõelda – võimalik teha koostööd mõne linnalasteaiaga – mida on meil neile pakkuda; meie lastel küll huvitav näha kuidas elavad/tegutsevad lapsed linnalasteaias. Lastele küsimus – mis meie siseruumides on pärit loodusest?

- Veebiseminar. Kas osaleme, kes? Janeli ei ole 11.02 veel puhkusel.

Teeme tegevused nähtavaks: jaga tegemistest fotosid/jutte Liaga, kes paneb need kodulehele.

VEEL:

„Ma tahan sind paluda: tee väikseid liigutusi, isegi kui sa ei arva, et need maailma päästavad. Hoia kokku elektrit ja vett, sorteeri prügi, ära löö opossimeid, ära tapa usse ja ämblikke, tead küll, tee neid lihtsaid asju. Sinu koduriik on üks pisike hõim, nemad vajavad sind, sinule on antud olla oma hõimule silmadeks ja sinu kohus on oma hõimu mitte alt vedada!Sina pole selle maa omanik, vaid kõige rohkem ajutine kasutaja!

Airi Ilisson-Curz „Minu Austraalia” 2009

Kliima soojenemise vastu seismiseks peame hakkama teadlikumalt tarbima, appi tõttavad andmed. Inimese aasta jooksul tekitatud tarbimisjälge võiks võrrelda näiteks mõne alternatiiviga, mis on loodussäästlikum. See oleks rangelt soovituslik. Samal ajal oleks see hariv, sest aitaks inimestel mõista ees ootavaid ümberkorraldusi. Prisma emafirma Soome S-Group näitab enda e-keskkonnas iga ostukorvi ökoloogilist jalajälge. See aitab näiteks analüüsida, kui palju on suurem meie söödud liha keskkonnamõju näiteks taimedega, ning annab infot meie lauale jõudnud toidu pakendamise ja transpordi kohta. Kui meid sunnitaks oma tarbimisinfot vaatama, võiks see panna meid mõtlema kasvõi sellele, kui palju vett raisatakse iga rõivatüki, näiteks teksapükste tootmiseks.

Tanel Mällo „Sinu poeajalugu on piinlik kui teismelise päevik” Eesti Päevaleht 7.jaanuar 2020

Protokollis: Tiina Pern